A HÁTTÉR TÁRSASÁG A MELEGEKÉRT JAVASLATAI AZ ESÉLYEGYENLŐSÉGI TÁRCA NÉLKÜLI MINISZTER FELHÍVÁSÁRA

2003. november 14.

A házasságról, gyámságról és családról szóló 1952. évi IV. törvény (Csjt.) házasságra vonatkozó rendelkezéseit meghaladottnak és alkotmányellenesnek tartjuk. Megítélésünk szerint azonos nemű személyek életközössége is megvalósíthat különnemű párok együttélésével egyenrangú értékeket, figyelemmel arra, hogy azonos méltóságú személyekről van szó. Tekintettel az Európai Parlament „Alapvető jogok az Európai Unióban 2002" című, 2003. szeptember 5. napján elfogadott jelentésére is a Csjt. alábbiak szerinti módosítását tartanánk szükségesnek:

A Csjt. alábbi rendelkezései módosulnának: (a módosított szövegrészeket dőlt, kivastagított résszel jeleztük)

Csjt. 1. § (1) A házasságról, a családról és a gyámságról szóló törvénynek az a célja, hogy a Magyar Köztársaság Alkotmányának megfelelően szabályozza és védje a házasság és a család intézményét, biztosítsa a házasságban és a családi életben a házastársak egyenjogúságát, fokozza a gyermekekért való felelősséget és előmozdítsa az ifjúság fejlődését és nevelését.

(2) E törvény alkalmazása során mindenkor a kiskorú gyermek érdekére figyelemmel, jogait biztosítva kell eljárni.

(3) E törvényt a társadalmi és egyéni érdek összhangjának biztosításával kell alkalmazni; a törvényben megállapított jogokkal és kötelességekkel társadalmi rendeltetésüknek megfelelően kell élni.

(4) A Magyar Köztársaság az azonos nemű személyek házasságát a különnemű személyek házasságával egyenértékűnek ismeri el, ezeket egyenlő védelemben részesíti.

Csjt. 10. § (1) Házasságot két, nagykorú személy köthet.

Csjt. 26. § (1) Különnemű házastársak esetén a házasságkötés után választása szerint

a) feleség a férje teljes nevét viseli a házasságra utaló toldással, amelyhez a maga teljes nevét hozzákapcsolhatja, vagy b) a férje családi nevét viseli a házasságra utaló toldással és ehhez a maga teljes nevét hozzákapcsolja, vagy c) férje családi nevéhez hozzákapcsolja a saját utónevét, vagy d) kizárólag a maga teljes nevét viseli.

(2) Azonos nemű házastársak esetén a házasságkötés után választása szerint a)a házasuló a házastársa családi nevéhez hozzákapcsolja a saját utónevét vagy b)a házasuló a házastársa családi nevéhez hozzákapcsolja a saját családi és utónevét vagy c)kizárólag a maga teljes nevét viseli

(3) a (2) bekezdés b) pontjának választása esetén a házastársaknak rendelkezniük kell a családi neveik viselésének sorrendjéről is.

(4) Az anyakönyvvezető köteles a menyasszonyt – azonos neműek házassága esetén a házastársakat együttesen - a házasságkötést megelőzően tájékoztatni arról, hogy joguk van választani, milyen nevet kívánnak viselni a házasságkötés után. A menyasszony – azonos neműek házassága esetén a házastársak

együttesen - kötelesek az anyakönyvvezető felhívására a névviselésről nyilatkozni.

(5) A házasság megszűnése, illetőleg érvénytelenné nyilvánítása után a volt feleség - azonos neműek házassága esetén a volt házastárs - a házasság fennállása alatt viselt nevet viselik tovább is. Ha ettől el kívánnak térni, ezt a házasság megszűnése, illetőleg érvénytelenné nyilvánítása után az anyakönyvvezetőnek egy alkalommal bejelenthetik. Ilyen esetben sem viselheti azonban a volt férje nevét a házasságra utaló toldással [(1) bekezdés a) és b) pontja], ha azt a házasság fennállása alatt nem viselte.

(7) Új házasságkötés esetében a feleség volt férje nevét a házasságra utaló toldással [(1) bekezdés a) és b) pont] nem viselheti, és ez a joga akkor sem éled fel, ha újabb házassága megszűnt.

(8) Az (1)-(3) bekezdés szerint választott név viselésétől eltérést csak a névváltoztatásra jogosult hatóság engedélyezhet.

(9) A bíróság a volt férj azonos neműek házassága esetén a volt házastárs - annak halála után az ügyész - kérelmére eltilthatja a volt feleséget vagy házastársat az (1) bekezdés a), illetőleg b) és (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti név viselésétől, ha a feleséget vagy házastársat szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték.

35. § (1) A gyermek apjának azt kell tekinteni, akivel az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak legalább egy része alatt házassági kötelékben állott. A házasság érvénytelensége az apaság vélelmét nem érinti.

(2) A vélelmezett fogamzási idő a gyermek születésének napjától visszafelé számított százhetvenkettedik és háromszázadik nap között eltelt idő, mind a két határnap hozzászámításával. Bizonyítani lehet azonban, hogy a gyermek fogamzása a vélelmezett fogamzási idő előtt vagy után történt.

(3) Ha a nő házasságának megszűnése után újból házasságot kötött, az újabb házasságának fennállása alatt született gyermeke apjának akkor is az újabb férjet kell tekinteni, ha a korábbi házasság megszűnése és a gyermek születése közt háromszáz nap nem telt el. Ha azonban ez a vélelem megdől, a gyermek apjának a korábbi férjet kell tekinteni.

Csjt. 36. § Ha az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak egy része alatt nem állott házassági kötelékben, a gyermek apjának kell tekinteni

a) azt a férfit, aki a gyermeket teljes hatályú nyilatkozattal a magáénak ismerte el, vagy

b) azt, akit a bíróság jogerős ítélettel a gyermek apjának nyilvánított, vagy

c) a jelen törvényben meghatározott feltételek esetén azt, aki a gyermek születése után az anyával házasságot kötött, vagy

d) azt a férfit, aki az anyával külön törvény rendelkezései szerint lefolytatott emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárásban (a továbbiakban: reprodukciós eljárás) vett részt és a származás a reprodukciós eljárás következménye.

Csjt. 37. § (1) A teljes hatályú elismerő nyilatkozat az apaságot egymagában megállapítja.

(2) Az a férfi, akitől a gyermek származik, a fogamzási idő kezdetétől fogva a gyermeket teljes hatályú nyilatkozattal a magáénak ismerheti el, ha a) a törvény értelmében nem kell más férfit a gyermek apjának tekinteni és b) a gyermek legalább tizenhat évvel fiatalabb mint a nyilatkozó.

(3) Ilyen elismerő nyilatkozatot csak személyesen lehet tenni. A cselekvőképességében korlátozott személy elismerő nyilatkozata csak akkor érvényes, ha ahhoz törvényes képviselője hozzájárult. Ha a törvényes képviselő tartósan gátolva van, vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolhatja.

(4) A nyilatkozat teljes hatályához szükséges az anyának, a kiskorú gyermek törvényes képviselőjének és ha a gyermek a tizennegyedik életévét betöltötte, a gyermeknek a hozzájárulása is. Ha az anya, illetőleg a gyermek nem él, vagy nyilatkozatában tartósan gátolva van, a hozzájárulást a gyámhatóság adja meg.

(5) Az elismerést és a hozzájárulást anyakönyvvezetőnél, bíróságnál, gyámhatóságnál, illetőleg magyar külképviseleti hatóságnál jegyzőkönyvbe kell venni vagy közjegyzői okiratba kell foglalni.

Csjt. 38. § (1) Ha a gyermek apja sem az anya házassági köteléke vagy utólagos házassága, sem teljes hatályú apai elismerés, sem pedig reprodukciós eljárás alapján nem állapítható meg, az apaságot bírósági úton lehet megállapítani. Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, nincs helye az apaság bírósági úton történő megállapításának azzal a férfival szemben, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriót adományozott.

(2) A bíróság a gyermek apjának nyilvánítja azt a férfit, aki az anyával a fogamzási időben nemileg érintkezett, és az összes körülmény gondos mérlegelése alapján alaposan következtethető, hogy a gyermek ebből az érintkezésből származik.

(3)

(4) Az apaság bírósági megállapítását maga az apa, a gyermek, a gyermek halála után leszármazója kérheti.

Csjt. 39. § (1) Ha az anya a gyermek születése után házasságot köt, férjét a gyermek apjának kell tekinteni, ha a) sem az anya korábbi házassági köteléke, sem teljes hatályú elismerő nyilatkozat, vagy jogerős bírósági ítélet alapján nem állapítható meg, hogy ki a gyermek apja, és az apaság megállapítása iránt más férfi ellen per sincs folyamatban, feltéve, hogy b) a férj a gyermeknél legalább tizenhat évvel idősebb és c) a férj a házasságkötést megelőzően az anyakönyvvezető előtt a gyermeket a magáénak ismeri el.

(2) A férj elismerése akkor hatályos, ha ahhoz az anya, a kiskorú törvényes képviselője, továbbá - ha a gyermek a tizennegyedik életévét betöltötte - a gyermek is hozzájárult. Ha a gyermek nem él, vagy a nyilatkozattételben tartósan gátolva van, a hozzájárulást a gyámhatóság adja meg.

Csjt. 39/A Az apaság vélelmére vonatkozó rendelkezéseket csak akkor kell alkalmazni, ha a házastársak neme azok alkalmazhatóságát egyértelműen nem zárja ki.

Csjt. 53. § (1) Az örökbefogadott gyermek az örökbefogadó családi nevét viseli. Ha az örökbefogadó akár a házasságra utaló toldással, akár anélkül férje (volt férje) – azonos nemű házastársak esetén házastársa (volt házastársa) - nevét viseli, az örökbefogadott új családi neve - az örökbefogadó választása szerint - vagy a férje (volt férje) – azonos nemű házastársak esetén házastársa (volt házastársa) vagy az örökbefogadó leánykori családi neve. Ugyanazon örökbefogadó által örökbefogadott több gyermek csak azonos családi nevet viselhet.

(3) Közös gyermekké fogadás esetén az örökbefogadónak az örökbefogadás iránti kérelemben nyilatkozniuk kell arra, hogy az örökbefogadott melyik örökbefogadó nevét viselje. Ha a házastársak a gyermeket nem együtt fogadták örökbe, megegyezésük hiányában a gyermek a korábbi örökbefogadó családi nevét viseli. Csjt. 70. § A kiskorú gyermek szülői felügyelet vagy gyámság alatt áll. A szülő nemének művi megváltoztatása a szülői felügyeleti jogokat nem érinti.